

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobkyně: **S. A.**, zast. JUDr. Milanem Pivovarčíkem, advokátem ve Znojmě, Chelčického 4, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 23. 9. 2004, č. j. 61 Az 112/2004 – 29,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem ze dne 23. 9. 2004, č. j. 61 Az 112/2004 - 29, zamítl Krajský soud v Ostravě žalobu žalobkyně – stěžovatelky proti rozhodnutí žalovaného Ministerstva vnitra ČR ze dne 18. 5. 2004, č. j. OAM-1818/VL-07-08-2004, kterým byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná žádost stěžovatelky o udělení azylu dle ust. § 16 odst. 1 písm. g) zák. č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, v platném znění (dále jen „zákon o azylu“).

Proti výše uvedenému rozsudku krajského soudu podala stěžovatelka včas kasační stížnost.

V kasační stížnosti stěžovatelka uplatňuje kasační důvod ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatelka namítá, že soud vycházel z nesprávného skutkového posouzení předložených důkazů, kdy de facto přijal závěry učiněné správním orgánem. Stěžovatelka nesouhlasí se závěrem, že důvodem žádosti o azyl byla ekonomická migrace stěžovatelky. Jak je zřejmé z azylového spisu, je stěžovatelka ve svém domovském státě vystavena tlaku mafie, která ji vydírá a ohrožuje na zdraví a životě, přitom kompetentní ruské orgány tuto situaci neřeší. Není pravdou, že by při své žádosti stěžovatelka byla vedena snahou vyhnout se povinnosti vrátit zapůjčené peníze, jak konstatuje napadené rozhodnutí správního orgánu, ale naopak byla o tyto finanční prostředky sama připravena a dále vydírána takovým způsobem, že při případném návratu do vlasti má důvodnou obavu o svůj život.

Žalovanému vytyká, že se nedostatečně zabýval skutečným stavem věci, když skutkový stav zřejmě nepochopil a rozhodl z důvodu nepřipustnosti ekonomické migrace. V dané věci tak žalovaný nepostupoval v souladu s příslušným ustanovením správního řádu, když nedostatečným způsobem zjistil skutkový stav. S touto námitkou se pak krajský soud nevypořádal.

Právní hodnocení věci učiněné krajským soudem vychází se shora uvedených nesprávných závěrů. Dle názoru stěžovatelky je ona vystavena tlaku mafiánských struktur v Rusku, a to z důvodu svého sociálního postavení, kdy jako podnikatelka je těmito strukturami vydírána a pakliže vyděračům nevyhoví, je jí vyhrožováno fyzickým násilím až likvidací. Dle názoru stěžovatelky je tak dán důvod pro udělení azylu dle ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu.

Na základě výše uvedeného navrhuje zrušení napadeného rozhodnutí soudu a vrácení věci k dalšímu řízení. Současně stěžovatelka podává návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti ve smyslu ust. § 107 s. ř. s.

Žalovaný se k podané kasační stížnosti vyjádřil dne 20. 12. 2004, kdy ve svém podání popřel oprávněnost kasační stížnosti. Dále uvedl, že potíže stěžovatelky se soukromými osobami nejsou důvodem pro udělení azylu. Stěžovatelka nevyužila právních prostředků, které právní řád země jejího původu umožňuje využít k ochraně práv a svobod jedince. Žalovaný zároveň odkázal na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatelky. Navrhuje kasační stížnost zamítnout a odkladný účinek kasační stížnosti nepřiznat.

Na vyjádření žalovaného reagovala stěžovatelka přípisem ze dne 25. 1. 2005, ve kterém zdůraznila, že trvá na své námitce ohledně nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci. Dále uvedla, že k podání žádosti o azyl ji vedlo jednání třetích soukromých osob v zemi původu. Jedinou možností stěžovatelky, jak se vyhnout fyzické likvidaci, je nevracet se do země původu, proto trvá na udělení azylu.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu důvodů uplatněných kasační stížností, vyšel přitom z právního stavu platného v době vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační

stížnosti rozhodováno přednostně. Navíc je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu, mj. pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Z předloženého spisového materiálu Nejvyšší správní soud zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 7. 5. 2004 na základě žádosti, v níž stěžovatelka uvedla, že v listopadu 2003 spolu s přítelkyní zapůjčila finanční prostředky jedné ženě, která však dluh odmítla splatit. Přítel dlužnice byl členem mafie a začal po nich vymáhat další finanční prostředky. Obrátili se s žádostí o pomoc na policejní orgány, ale ty jim odmítli pomoci, protože neměly řádně uzavřenou smlouvu. Členové mafie jí vyhrožovali osobně i písemně a několikrát se pokusili o únos dcery. Dceru proto přemístila k sestře a sama odcestovala do ČR. Protože jí končila platnost víza, rozhodla se požádat o azyl.

V pohovoru konaném dne 14. 5. 2004 upřesnila, že spolu s přítelkyní si otevřely obchod, ve kterém prodávaly vlastní zboží. V prosinci 2003 zapůjčily na základě ústní dohody jedné ženě částku 100 000 rublů. Dluh se žena zavázala uhradit do konce téhož roku. Když dlužnici telefonicky o úhradu dlužné částky požádaly, bylo jim řečeno, že mají na dluh zapomenout. Od známých se dověděly, že dlužnice žije v domácnosti s členem mafie, který se zabýval nelegální činností. Poprvé se s tímto člověkem stěžovatelka setkala dne 17. 1. 2004 po návratu domů, kdy ji tento ponižoval, podruhé ji vyhledal v zaměstnání a vyhrožoval ji odebráním prodejny. Obrátila se proto s žádostí o pomoc na policii, ale její žádost byla odmítnuta, neboť nebyla sepsána písemná dohoda o půjčce. Jinými prostředky se nepokoušela získat zapůjčené finanční prostředky. Poté, co se přítel dlužnice dověděl, že se stěžovatelka obrátila na policii, jeho přátelé ji začali vyhledávat a požadovali po ní, aby nepožadovala vrácení peněz. V jednom případě se pokusili unést dceru stěžovatelky. Přemístila se proto s dcerou k rodičům. Také přítele v jednom případě unesli za město a tam jej fyzicky napadli. Ani tyto události stěžovatelka neoznámila na policii, neboť se domnívala, že by ji státní orgány nepomohly a obávala se, že by se to mohli vyděrači dovědět. Stěžovatelka se rozhodla odjet ze země. Poté, co ji skončila platnost víza v ČR, požádala o azyl. Vstupem do azylového řízení se chce stěžovatelka ukrýt před vyděrači v Rusku a chce legalizovat svůj pobyt v ČR. V případě návratu se obává člověka, který ji vydíral. Žalovaný na základě provedeného správního řízení vydal dne 18. 5. 2004 rozhodnutí, kterým žádost stěžovatelky o udělení azylu zamítl jako zjevně nedůvodnou v souladu s ustanovením § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, neboť žadatelka neuvedla skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být pronásledována z důvodů uvedených v ustanovení § 12 zákona o azylu. V odůvodnění rozhodnutí žalovaný uvedl, že v průběhu řízení bylo objasněno, že důvodem žádosti o azyl byly její problémy s vyděrači a snaha po legalizaci pobytu.

Stěžovatelka rozhodnutí žalovaného napadla žalobou. V této vytkla žalovanému porušení procesních ustanovení, zároveň odkázala na údaje, které vypověděla v rámci pohovorů, jakož i na obsah správního spisu.

Krajský soud v Ostravě žalobu zamítl kasační stížností napadeným rozsudkem. Krajský soud neshledal namítané porušení procesních ustanovení a dospěl k závěru, že skutkový stav byl zjištěn správně, žalovaný v souladu se zákonem zamítl žádost stěžovatelky o udělení azylu s odkazem na ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu jako zjevně nedůvodnou, neboť stěžovatelka neuvedla žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodu uvedených v § 12 zákona o azylu.

Výše uvedený rozsudek napadla stěžovatelka včas kasační stížností.

V kasační stížnosti stěžovatelka výslovně uplatňuje stížní důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., když namítá, že žalovaný nedostatečným způsobem zjistil skutkový stav. Tento nepochopil a rozhodl z důvodu nepřipustnosti ekonomické migrace, i když se v daném případě jedná o žádost podanou z důvodu obavy o život stěžovatelky.

Dále stěžovatelka, ačkoliv tak nečiní konkrétním odkazem, uplatňuje, jak je patrné z obsahu kasační stížnosti, důvod obsažený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., když namítá nesprávné právní hodnocení učiněné krajským soudem, který vyšel z nesprávných skutkových závěrů. Dle názoru stěžovatelky splňuje podmínky pro udělení azylu dle ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť je vystavena tlaku mafiánských struktur v Rusku z důvodu svého sociálního postavení, kdy jako podnikatelka je těmito strukturami vydírána.

Námítku stěžovatelky spočívající v kritice postupu krajského soudu, který dle stěžovatelky bez bližšího odůvodnění pouze konstatoval závěry žalovaného a nevypořádal se v odůvodnění rozsudku s žalobní námítkou ohledně nedostatečně zjištěného skutkového stavu je pak dle jejího obsahu nutno podřadit pod kasační důvod zakotvený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Dle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

Tvrzenou nezákonnost spatřuje stěžovatelka v nesprávném posouzení důvodů podání žádosti o azyl, kdy žalovaný a následně i soud došli k nesprávnému závěru, že důvodem žádosti o azyl je ekonomická migrace stěžovatelky. Stěžovatelka se naopak domnívá, že splňuje podmínky pro udělení azylu dle ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť je vystavena tlaku mafiánských struktur v Rusku z důvodu svého sociálního postavení, kdy jako podnikatelka je těmito strukturami vydírána, je ji vyhrožováno fyzickým násilím a likvidací.

S názorem stěžovatelky se Nejvyšší správní soud neztotožňuje.

Podle ustanovení § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož

občanství má, nebo, v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Podle ustanovení § 2 odst. 6 cit. zákona se za pronásledování pro účely tohoto zákona považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 citovaného zákona.

Z výše citovaných ustanovení zákona vyplývá, že správní orgán má povinnost zjišťovat podmínky pro udělení azylu dle ustanovení § 12 zákona o azylu pouze v případě, že žadatel o azyl důvody zde uvedené alespoň tvrdí. V daném případě však stěžovatelka ve správním řízení netvrdila, že je v zemi svého původu pronásledována za uplatňování politických práv a svobod nebo že má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti či příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Bezprostředním důvodem žádosti o azyl byly v daném případě problémy se soukromou osobou mimo státní struktury, s přítelem dlužnice stěžovatelky, který stěžovatelku obtěžoval v souvislosti s vymáháním dluhu. Dle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu nelze problémy mezi soukromými osobami považovat za některý z důvodů, pro něž by bylo lze podle § 12 zákona o azylu úspěšně odůvodnit žádost o azyl.

Pouze pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že odůvodněná obava z pronásledování ve smyslu ustanovení § 2 odst. 6 cit. zákona je důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 písm. b) cit. zákona pouze tehdy, když se toto pronásledování uskutečňuje z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání politických názorů. Žádná taková okolnost však v průběhu správního řízení nebyla stěžovatelkou ani tvrzena. Za této situace žalovaný správní orgán a následně ani Krajský soud v Ostravě povinnost zjišťovat důvody pro udělení azylu dle ustanovení § 12 zákona o azylu neměli. Pro posouzení zjevné nedůvodnosti žádosti o udělení azylu je přitom rozhodující skutkový stav v okamžiku vydání rozhodnutí správního rozhodnutí.

Namítá-li stěžovatelka poprvé až v kasační stížnosti, že je pronásledována mafiánskými strukturami v Rusku z důvodu svého sociálního postavení, uplatňuje tak skutečnosti nové, které nebyly v průběhu celého správního ani soudního řízení zmíněny a tvoří z tohoto pohledu novum ve smyslu § 109 odst. 4 s. ř. s. Nejvyšší správní soud ve smyslu výše citovaného ustanovení nepřihlížel při rozhodování ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí.

Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud nezjistil naplnění stížnostního důvodu podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit.

Stěžovatelka v kasační stížnosti žalovanému vytýká, že se nedostatečně zabýval skutečným stavem věci, když jej zřejmě nepochopil a rozhodl z důvodu nepřipustnosti ekonomické migrace.

Ani tuto námitku nepovažuje Nejvyšší správní soud za opodstatněnou.

Ve správním spise je založena žádost o udělení azylu, vlastnoručně psané důvody žádosti, jakož i protokol o pohovoru k žádosti o udělení azylu. Informace obsažené v těchto listinách jsou dostatečným podkladem pro vydání rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, neboť z nich jednoznačně vyplývá absence tvrzení relevantních důvodů, která je podmínkou aplikace citovaného ustanovení. V daném případě důvody uvedené opakovaně stěžovatelkou ve správním řízení žalovaný vyhodnotil tak, že nejde o důvody podřaditelné pod některý z důvodů uvedených v ust. § 12 cit. zákona a Nejvyšší správní soud se s tímto závěrem ztotožňuje.

Tvrzení stěžovatelky, že žalovaný ve svém rozhodnutí nesprávně uvedl, že stěžovatelka byla „vedena snahou vyhnout se povinnosti vrátit zapůjčené finanční prostředky“, když naopak byla o tyto prostředky sama připravena, nemá oporu ve spise. Na stránce č. 2 rozhodnutí žalovaný konstatoval, že „v průběhu správního řízení bylo objasněno, že důvodem podání žádosti o udělení azylu výše jmenované je snaha vyhnout se možnému jednání vyděrače, který ji odmítal splatit dlužnou částku.“ Tento závěr plně koresponduje s informacemi, které stěžovatelka žalovanému poskytla v průběhu konaných pohovorů.

Obdobně je tomu taktéž v případě tvrzení stěžovatelky, „že žalovaný rozhodl z důvodu nepřipustnosti ekonomické migrace“. Jak je patrné z obsahu odůvodnění rozhodnutí žalovaného, žalovaný k takovému závěru při svém rozhodování nedospěl, když naopak zhodnotil, že důvody uváděné stěžovatelkou- obava z možného jednání vyděrače a legalizace pobytu v ČR – nelze pod důvody pro udělení azylu podřadit.

Proto Nejvyšší správní soud neshledal naplnění stěžovatelkou uplatňovaného důvodu kasační stížnosti podle ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Taktéž námitky stěžovatelky, kterou je možné dle jejich obsahu podřadit pod kasační důvod zakotvený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., spočívající v kritice postupu krajského soudu, který dle stěžovatelky bez bližšího odůvodnění pouze konstatoval závěry žalovaného a nevypořádal se v odůvodnění rozsudku s žalobní námitkou ohledně nedostatečně zjištěného skutkového stavu, nejsou opodstatněné.

Jak vyplynulo z napadeného rozsudku, krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů ve smyslu § 75 odst. 2 s. ř. s. a ztotožnil se žalovaným v tom, že stěžovatelka nenaplnila žádný z důvodů pro udělení azylu. Krajský soud se dostatečným způsobem vypořádal se všemi žalobními námitkami a svůj právní názor také řádně odůvodnil. Na obecně formulované procesní žalobní námitky soud zareagoval, a v obecné rovině se s nimi také vypořádal. Z odůvodnění rozsudku na straně č. 3 je patrné, že krajský soud namítaná procesní pochybení neshledal, když uvedl „provedenými důkazy obsaženými ve správním spise žalovaného krajský soud nezjistil žádná procesní pochybení“. V daném případě nelze odhlédnout od skutečnosti, že stěžovatelka namítaná pochybení v žalobě nijak nekonkretizovala.

Důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. rovněž nebyl naplněn.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že důvody uvedené v kasační stížnosti stěžovatelkou podřazené pod ust. § 103 odst. 1 písm. a) a b) a d) s. ř. s., nebyly prokázány, a proto podanou kasační stížnost podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Protože stěžovatelka neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Žalovanému Ministerstvu vnitra ČR, které bylo v řízení úspěšné, náklady řízení nevznikly, respektive je neúčtovalo, a proto rozhodl soud o nákladech řízení, jak výše uvedeno.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. srpna 2005

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu